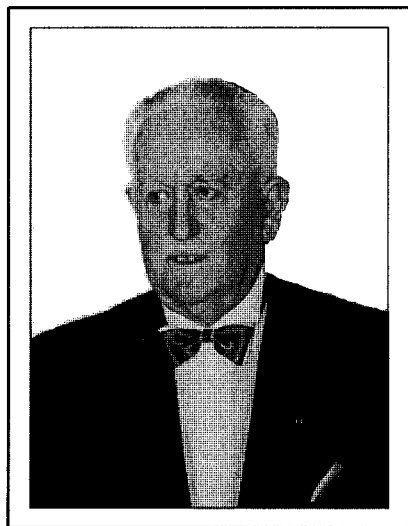


Z żałobnej karty



Prof. zw. dr hab. inż. Edward S. Kempa doktor honoris causa

16 grudnia 2006 r., przeżywszy ponad 79 lat, zmarł we Wrocławiu Profesor Edward Stanisław Kempa.

Profesor zwyczajny dr hab. inż. Edward S. Kempa, doktor honoris causa Politechniki Częstochowskiej, urodził się 27 września 1927 r. w Rudzie Śląskiej, w rodzinie górniczej. Przed wojną ukończył 5 klas szkoły powszechnej. Podczas okupacji przez rok kontynuował naukę w niemieckiej ludowej szkole przejściowej, a następnie – jako wywieziony do przymusowych robót rolnych – ukończył w Rzeszy Niemieckiej 2-letnią zawodową szkołę rolniczą. Naukę w gimnazjum podjął w 1945 r., tuż po wyzwoleniu i powrocie z przymusowych ro-

bót. W 1948 r. zdał egzamin maturalny w Gliwicach, a następnie rozpoczął pracę jako referent inwestycji w przedsiębiorstwie „Żegluga na Odrze”, skąd po roku został służbowo przeniesiony do Wrocławia, do pracy w Państwowym Przedsiębiorstwie „Stocznie Rzeczne”. W 1950 r. rozpoczął studia inżynierskie na wówczas nowo utworzonym Wydziale Inżynierii Sanitarnej Politechniki Wrocławskiej. Ukończył je w 1954 r. z wynikiem bardzo dobrym. Jako pierwszy absolwent tego wydziału otrzymał dyplom inżynierski z numerem 1. Kontynuował naukę na studiach magisterskich, które ukończył na tym samym wydziale w 1956 r., także z wynikiem bardzo dobrym, otrzymując dyplom magistra inżyniera urządzeń sanitarnych w specjalności „Technologia Wody i Ścieków”.

Już wcześniej, bezpośrednio po studiach inżynierskich, w 1954 r. rozpoczął jako asystent pracę naukowo-dydaktyczną w Katedrze Technologii Wody i Ścieków Politechniki Wrocławskiej, którą wówczas kierował twórca Wydziału Inżynierii Sanitarnej i jego pierwszy dziekan – prof. Aleksander Szniolis. W swoich wspomnieniach prof. Edward S. Kempa napisał: „Moim mentorem i głównym nauczycielem akademickim był od początku prof. dr inż. Aleksander Szniolis, w tamtych latach uznawany za najlepszego i najwybitniejszego polskiego inżyniera sanitarnego. Moimi dalszymi nauczycielami akademickimi, by wymienić bodaj tych najbardziej znanych, byli profesorowie Tadeusz Gabryszewski, Fryderyk Jankowski, Henryk Kuczyński, Stanisław Kołaczkowski i Adam Tadeusz Troskołański. W atmosferze i otoczeniu tych naukowców, a jednocześnie inżynierów z dużym doświadczeniem praktycznym, rozpocząłem moją przygodę z nauką”.

Wraz z zatrudnieniem w Politechnice Wrocławskiej w latach 1955–1962 pracował jako projektant i starszy projektant w Biurze Projektów Budownictwa Komunalnego we Wrocławiu. Zaprojektował wówczas, sprawując także nadzór autorski nad budową, m.in. takie inwestycje, jak kolektor ogólnospławny we Wrocławiu, zakłady oczyszczania wody w Miliczu, Namysłowie i Turosszowie-Zatoniu, oczyszczalnie ścieków w Ozimku, Kamiennej Górze, Górażdżach i Mysłakowicach. Na podstawie zdobytego doświadczenia uzyskał później uprawnienia Rzeczoznawcy Budowlanego.

W 1963 r. przed Radą Wydziału Inżynierii Sanitarnej i Wodnej Politechniki Warszawskiej obronił rozprawę doktorską pt. „Badania nad odwadnianiem i zgazowaniem surowych osadów ściekowych” i awansował w Politechnice Wrocławskiej na stanowisko adiunkta. W 1972 r. został mianowany na stanowisko docenta, a w 1976 r., już na macierzystym wydziale, na podstawie dorobku naukowego i dysertacji habilitacyjnej pt. „Systematyka osadów ściekowych” uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego. Położył wówczas fundamenty pod Wrocławską Szkołę Odpadową, wzorując się na podobnej szkole warszawskiej, stworzonej przez prof. Zygmunta Rudolfa. W 1979 r. otrzymał tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego, a w 1986 r. – profesora zwyczajnego.

Profesor E.S. Kempa pozostawił po sobie imponujący dorobek naukowy, liczący blisko 350 publikacji, 15 książek i podręczników akademickich oraz 5 wdrożonych patentów. Był również jednym z trzech tłumaczy wielu wydań książki „Kanalizacja miast i oczyszczanie ścieków”, znanej szeroko jako „Poradnik Imhoffa”. Wypromował 10 doktorów nauk technicznych i rzeszę inżynierów i magistrów inżynierów. Jego wychowankowie obecnie zajmują najwyższe samodzielne stanowiska akademickie, w instytucjach państwowych i samorządowych w Polsce i za granicą.

Osiągnięcia naukowe prof. E.S. Kempa zawsze łączył z aktywną pracą organizacyjną na rzecz nauki i szkolnictwa wyższego. Był m.in. dyrektorem Wydawnictwa Politechniki Wrocławskiej (1972–1976), zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska Politechniki Wrocławskiej, a w latach 1981–1984 pierwszym z wyboru dziekanem Wydziału Inżynierii Sanitarnej Politechniki Wrocławskiej. W 1986 r., kiedy przeniósł się do ówczesnej Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Zielonej Górze, objął w niej kierownictwo Zakładu Technologii Wody i Ścieków, a po przekształceniu go w katedrę, był także jej kierownikiem. Wychodząc naprzeciw potrzebom ziemi lubuskiej powrócił do dawnej pasji inżynierskiej. Jako udziałowiec firmy Pracownia Badawczo-Projektowa „Ekosystem” był głównym projektantem około 30 oczyszczalni ścieków. Jedna z nich – w Dąbrowie Górniczej – otrzymała w 1997 r. nagrodę „Mister Budownictwa” w ogólnopolskim konkursie budowlanym.

Profesor E.S. Kempa był członkiem wielu krajowych i zagranicznych towarzystw naukowych i naukowo-technicznych, m.in. Wrocławskiego Towarzystwa naukowego, Sekcji Inżynierii Sanitarnej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej Polskiej Akademii Nauk, Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych, Nowojorskiej Akademii Nauk, DWA (Deutsche Vereinigung für Wasserwirtschaft, Abwasser und Abfall, dawniej ATV – Abwassertechnische Vereinigung), IWA (International Water Association, dawniej IAWQ), ISWA (International Solid Waste Association), Państwowej Rady Ochrony Środowiska, Polskiego Stowarzyszenia Ekspertów Narodów Zjednoczonych (członek założyciel).

Za zasługi na polu nauki, dydaktyki i środowiska akademickiego uzyskał wiele prestiżowych nagród, wyróżnień oraz odznaczeń resortowych i państwowych. Otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1980) i Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1997), a w czerwcu 2005 r., w uznaniu wybitnych osiągnięć w działalności naukowej i dydaktycznej oraz zasług dla ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Prezydent Rzeczypospolitej nadał Mu trzecie najwyższe odznaczenie państwowe – Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

W działalności akademickiej Profesora Edwarda S. Kempy wyróżniają się cztery okresy.

Pierwszy, to lata 1954–1962, kiedy po studiach doskonalił wiedzę i umiejętności techniczne, odnosząc swoje życiowe osiągnięcia w projektowaniu i budowie inwestycji komunalnych. Jednocześnie prowadził badania analityczno-chemiczne ścieków celulozowo-wiskozowych, współtworzył założenia techniczne rozbudowy sieci kanalizacyjnej i budowy centralnej oczyszczalni ścieków w Poznaniu, określając w nich wpływ ścieków na Wartę za pomocą metody tzw. stałego bilansu tlenowego. Już wówczas licznie publikował, a ten pierwszy okres zamknął rozprawą doktorską dotyczącą badań nad odwadnianiem i zgazowaniem surowych osadów ściekowych.

Drugi okres, przypadający na lata 1963–1976, między doktoratem i habilitacją, charakteryzuje wydanie we współautorstwie dwutomowego, 1300-stronicowego, podręcznika akademickiego pt. „Oczyszczanie ścieków miejskich”, samokształcenie od podstaw w zakresie gospodarki odpadami stałymi i stworzenie początku Wrocławskiej Naukowej Szkoły Osadowej, pogłębianie wiedzy o strukturze i chemicznych właściwościach osadów ściekowych, zakończone pracą habilitacyjną systematyzującą osady ściekowe. Wyniki swych badań podstawowych prezentował w kilku uczelniach zagranicznych i publikował w językach kongresowych. Zdobył uznanie za granicą, został wpisany na światową listę ekspertów w zakresie technologii oczyszczania ścieków, unieszkodliwiania osadów ściekowych i odpadów stałych. Kilkakrotnie wówczas wyjeżdżał za granicę jako konsultant na zaproszenia organizacji ONZ-towskich (UNEP, WHO, UNDP, IMO, UNIDO).

Okres trzeci obejmował lata 1976–1984. Wypromował w nim 5 doktorów nauk technicznych, ugruntował uznanie na arenie międzynarodowej. Jako Visiting Professor wykładał w politechnikach w Monachium i Berlinie, a także w Antwerpii. Podjął badania problemów, wówczas jeszcze w Polsce niedostrzeganych, dotyczących tzw.

zastarzałych odpadów i terenów skażonych. Dla niemieckiego Instytutu Wody, Gleby i Powietrza opracował studium pt. „Zastarzałe odpady w Europie Wschodniej”, dla europejskich przedstawicielstw ONZ-towskich organizacji zdrowia w Genewie, Paryżu i Londynie opracował specjalistyczne studia, dwukrotnie wydane drukiem. Jako ekspert i konsultant ONZ-towskich organizacji zdrowia przez 7 miesięcy przebywał w Indiach, wykładając i organizując instytut naukowo-badawczy w Hardwar.

Czwarty okres, to przede wszystkim tzw. lata zielonogórskie, od 1986 r. aż do przejścia na emeryturę w 1998 r. i na emeryturze. Obejmując kierownictwo Zakładu i później Katedry Technologii Wody i Ścieków w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, przekształconej z czasem w Politechnikę Zielonogórską (obecnie Uniwersytet Zielonogórski), starał się przede wszystkim o rozwój młodej kadry naukowej. Wypromował następnych doktorów, a wcześniej zapewnił opiekę naukową w badaniach związanych z opracowaniem rozpraw habilitacyjnych. W uczelni zielonogórskiej przekształcił programy dydaktyczne według sprawdzonych wzorów Politechniki Wrocławskiej. Organizował konferencje naukowe z cyklu „Woda–Ścieki–Odpady w Środowisku” i – co oczywiste – nadal intensywnie publikował. Mówiono wówczas o Wrocławsko-Zielonogórskiej Szkole Technologii Wody, Ścieków i Odpadów. W Zielonej Górze powrócił także do czynnej pracy inżynierskiej. Jako generalny projektant i rzeczoznawca budowlany wniósł poważny wkład do rozbudowy i budowy kilkudziesięciu wysokosprawnych oczyszczalni ścieków. Będąc formalnie na emeryturze, aż do 2003 r. nadal pracował, wykładając w Politechnice Zielonogórskiej i Politechnice Częstochowskiej. Nadal recenzował liczne prace doktorskie, habilitacyjne i wnioski w postępowaniach na tytuł profesora. Był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego i cenionym, często powoływanym recenzentem Komitetu Badań Naukowych.

Na osobne podkreślenie zasługuje działalność społeczna Profesora Edwarda S. Kempy w Polskim Zrzeszeniu Inżynierów i Techników Sanitarnych, do którego wstąpił w 1956 r. Był niezwykle aktywnym i pełnym różnych inicjatyw członkiem naszego Stowarzyszenia. Zbudował od podstaw Sekcję Gospodarki Odpadami przy Oddziale Dolnośląskim PZITS, będąc przez wiele lat jej przewodniczącym. Swoje zaangażowanie w tej dziedzinie rozszerzył na skalę ogólnopolską, będąc w latach 1983–2003 przewodniczącym Głównej Sekcji Gospodarki Odpadami działającej przy Zarządzie Głównym PZITS (do 2001 r. Głównej Sekcji Oczyszczania Miast i Unieszkodliwiania Odpadów). Na uwagę zasługuje działalność międzynarodowa Profesora E.S. Kempy. Przez wiele lat był przedstawicielem PZITS w organizacjach międzynarodowych (ISWA, DWA, wcześniej ATV), organizując wspólnie z nimi międzynarodowe konferencje z zakresu postępu naukowo-technicznego w oczyszczaniu ścieków. W uznaniu jego społecznego zaangażowania, społeczność inżynierów i techników sanitarnych wybrała Go na zastępcę członka Zarządu Głównego PZITS w kadencji 1999–2004. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że już pod koniec lat 70. Profesor E.S. Kempa zaangażował się w działalność wydawniczą Oddziału Dolnośląskiego PZITS. Był jednym z inicjatorów powołania w 1979 r. ogólnopolskiego czasopisma naukowego „Ochrona Środowiska”, a także członkiem jego Rady Programowej. Podczas swojej wieloletniej pracy wydawniczej publikował w tym czasopiśmie swoje prace naukowe i sprawozdania z konferencji, lecz jego prawdziwą pasją było pisanie obszernych recenzji i opinii o książkach – opublikował ich w „Ochronie Środowiska” aż 75, co jest chyba swoistym rekordem. Prof. E.S. Kempa był jednym z inicjatorów i fundatorów Sztafetu Oddziału Dolnośląskiego PZITS. Był także bardzo cenionym Rzeczoznawcą PZITS.

Za niezwykle zaangażowanie i pracę społeczną w Polskim Zrzeszeniu Inżynierów i Techników Sanitarnych prof. E.S. Kempa otrzymał Srebrną i Złotą Honorową Odznakę PZITS, Srebrną i Złotą Honorową Odznakę NOT, a w 2000 r. został odznaczony Medalem im. prof. Zygmunta Rudolfa. Za szczególne zasługi w rozwoju naszego Stowarzyszenia w 2004 r. otrzymał najwyższe wyróżnienie – godność Honorowego Członka PZITS, nadaną Mu przez XXIV Zebranie Delegatów PZITS w Toruniu.

Uroczystość pogrzebowa Profesora Edwarda S. Kempy odbyła się 20 grudnia 2006 r. w kościele i na cmentarzu Świętej Rodziny we Wrocławiu-Sępólnie. W tym ostatnim pożegnaniu wzięli udział współpracownicy i wychowankowie Profesora z całego kraju.